

Ochrana přírody

ročník 73 číslo 2 2018

Kulérová příloha

Zprávy / Aktuality / Oznámení

Evropský diplom pro chráněná území zůstává prestižním oceněním péče o přírodu

Územní ochrana přírody patří v Evropě mezi tradiční způsoby péče o přírodní a krajinné dědictví. Ostatně, sedm z deseti chráněných území na Zemi, a zanesených do Světové databanky chráněných území spravované Světovým informačním střediskem ochrany přírody Programu OSN pro životní prostředí (UNEP-WCMC) v britské Cambridgi, leží na našem kontinentě. Samotné číslo ale v sobě skrývá nemalá úskalí: 65 % z evropských chráněných území má rozlohu 1–100 hektarů a jen desetiina z nich je větší než 10 km². Navíc se odpovídající péče dostává pouze 30 % evropských národních parků, přírodních rezervací a dalších chráněných území, kdežto plná třetina z nich trpí vážnými nedostatky v jejich správě.

Víc než diplom

Už v roce 1965 dostala myšlenka veřejně ocenit dobře fungující chráněná území v Evropě konkrétní podobu. Stalo se tak na půdě Rady Evropy, mezinárodní mezivládní organizace zabývající se posilováním demokracie, lidských práv a právního státu v členských zemích (viz rámeček na str. III).

Co všechno musí chráněné území splnit, aby mu mohl být udělen Evropský diplom? Mělo by být významné z hlediska ochrany přírody ve skutečně celoevropském měřítku. Naprostá většina vyznamenaných lokalit slouží špičkovému výzkumu a vykazuje nepochybně estetické hodnoty. Území může být mimořádně cenné, protože se v něm vyskytují druhy planě rostoucích rostlin, volně žijících živočichů či dalších organismů, jako jsou houby nebo řasy, nebo biotopy představující – řečeno poněkud komisišně – nedílnou součást kontinentálního přírodního

dědictví nebo se v něm chrání unikátní krajinný ekosystému), ale i o výjimečnou plochu z pohledu geologie, paleontologie či pedologie. Proto-

raz. Nemusí se vždy jednat o biotu (živou složku

Nositelem Evropského diplomu se stal i Triglavský národní park, ležící v Julských Alpách ve Slovinsku.
Foto Jan Plesník

že téměř celou plochu našeho kontinentu tvoří přírodě blízké, až člověkem ovlivněné prostředí, Evropský diplom zamířil i do lokalit nacházejících se právě v obdobné krajině.

Druhou, neméně zásadní podmínkou zůstává skutečnost, že chráněné území musí být z celoevropského pohledu nadstandardní nebo rovnou příkladné, i pokud jde o péči o něj.

Evropský diplom není jednou provždy

Na rozdíl od biosférických rezervací UNESCO nebo ramsarských lokalit se Evropský diplom neuděluje natrvalo. Vlády členských zemí Rady Evropy mohou postoupit návrhy na ocenění významného chráněného území Výboru ministrů. Oprávněnost nominace posuzuje skupina specialistů, tvořená odborníky různého zaměření. Vycházejí při tom mj. z hodnocení nezávislého a uznávaného experta, který nejenže připravil rešerši nezbytných podkladů, ale kandidátské místo také sám navštívil. Pokud je udělení diplomu po doporučení skupiny specialistů Výborem ministrů schváleno, může se jím úspěšně chráněné území pyšnit jen pět let. Po uplynutí uvedené doby se znovu přezkoumává oprávněnost ocenění. Jestliže laureát i nadále vyhovuje přísným kritériím, stává se opětovně nositelem Evropského diplomu, tentokrát na deset let. Poté se celá procedura opakuje. Také v tomto případě je rozhodnutí obvykle založeno na stanovisku příslušného odborníka. Jak při udělení Evropského diplomu, tak při jeho obnovení se stanovují podmínky, které musí správce chráněného území v každém případě splnit: obvykle je doprovází hned několik doporučení.

V současnosti se v prostoru od Azorských ostrovů po pohoří Ural může Evropským diplomem pochlubit pouze 73 chráněných území z 29 zemí. Patří mezi ně nejen proslulé plochy, jako je národní přírodní rezervace Camargue na jihu Francie, italský národní park Gran Paradiso, dunajská delta nebo národní park Doňana, ale i další méně známé, ale o nic méně významné lokality. V České republice se držiteli ocenění v roce 2000 staly národní park Podyjí, CHKO Bílé Karpaty a NPR Karlštejn.

Evropský diplom v roce 2018

Skupina specialistů Rady Evropy pro Evropský diplom pro chráněná území se sešla ve Štrasburku 21.–22. února 2018. Její členové na

Evropský diplom byl v roce 2018 obnoven mj. běloruské Berezinské národní biosférické rezervaci. Její správa monitoruje na trvalých plochách například stav tamějších lesních ekosystémů. Foto Jan Plesník

vrhli obnovit diplom celkem 16 držitelům, mezi nimiž nechyběl běloruský národní park Bělověžský prales, rakouský národní park Thaya-tal nebo polský národní park Bieszczady. Připomeňme, že v roce 2017 nebylo ocenění prodlouženo polskému Bělověžskému národ-

nímu parku. Laureátem Evropského diplomu nakonec zůstane také Poloninský národní park na severovýchodním Slovensku, který na rozdíl od dalšího slovenského držitele, NPR Dobročský prales, dlouhodobě sužuje rozsáhlá těžba dřeva.

Souostroví Desertas nedaleko portugalské Madeiry hostí řadu endemických druhů a poddruhů flóry a fauny. Osídluje jej jedna z mála pravidelně se rozmnožujících populací tuleně středomořského (*Monachus monachus*), oprávněně považovaného za nejvzácnějšího evropského savce. Na snímku vchod do jeskyně využívané tuleni. Foto Jan Plesník

Rada Evropy není Evropská unie

V květnu 1949 byla ve Štrasburku, městě, kde se po celá staletí mísí francouzská, německá a alsaská kultura, založena organizace, snažící se v Evropě prosazovat základní lidská práva a svobody a spolupráci v kultuře, vědě, legislativě a sociálních otázkách. Jejimi členy se až dosud stalo 47 zemí, tedy všechny ležící na našem kontinentě s výjimkou Běloruska a Vatikánu. Její činnost řídí Výbor ministrů, složený – jak ostatně napovídá jeho název – z ministrů zahraničí všech členských států nebo jejich stálých diplomatických zástupců. Pro výbor připravuje doporučení Parlamentní shromáždění, v němž zasedají reprezentanti zákonodárných sborů členských států. V rámci Rady Evropy působí i dobře známý Evropský soud pro lidská práva.

Jednou z oblastí působnosti Rady Evropy zůstává péče o životní prostředí, přičemž nejvýznamnějším nástrojem se v této oblasti stala Úmluva o ochraně evropské fauny a flóry a přírodních stanovišť, podle místa sjednání známější jako Bernská úmluva.

Z výše uvedeného je zřejmé, že Rada Evropy je zcela nezávislá na Evropské unii (EU). Vznik Evropského hospodářského společenství, předchůdce dnešní EU, se datuje až do března 1957. S Radou Evropy bývají často zaměňovány dvě instituce EU s podobným názvem: Evropská rada, jejímiž členy jsou hlavy států nebo předsedové vlád členských zemí, a Rada EU: v ní se scházejí ministři vlád členských států EU podle projednávané problematiky. Ve Štrasburku naopak sídlí Evropský parlament, jehož poslance volí přímo občané členských států EU.

Evropská unie převzala od Rady Evropy její modrou vlajku s dvanácti žlutými hvězdami, takže obě organizace používají stejný symbol.

Účastníci štrasburského zasedání se zabývali i možným ohrožením význačné přírodní rezervace Lüneburské vřesoviště v SRN výstavbou větrných elektráren v jejím nejbližším okolí. V případě, že hrozí významné poškození oceněného chráněného území,

proběhne návštěva delegovaného odborníka co nejdříve. Nizozemská vláda hodlá přeměnit letiště ve městě Lelystad na významný mezinárodní turistický vzdušný přístav. Letadla by přelétávala a v některých případech před přistáním kroužila nad dvěma laureáty Evropského diplomu – proslulou přírodní rezervací Oostvaardersplassen, do níž byli vysazeni velcí býložravci, a národním parkem De Weerribben-Wieden, chránícím největší rašeliniště v severozápadní Evropě. Pro objektivní zjištění současného stavu a dalšího možného vývoje obou chráněných území se v roce 2018 uskuteční jejich návštěva uznávanými odborníky. Naopak italský národní park Abruzzo, Lazio a Molise začal věnovat zvýšenou pozornost tamější dlouhodobě izolované populaci medvěda hnědého. Protože se charakterem lebek medvědi žijící v národním parku odlišují od ostatních, bývají považováni některými zoology za samostatný poddruh medvěd apeninský (*Ursus arctos marsicanus*). Novější molekulárně-genetické studie uvedenou hypotézu ale nepodporují. Buď jak buď, početnost zmiňované evolučně významné jednotky v současnosti dosahuje jen 40–50 jedinců, další čtyři žijí v lidské péči.

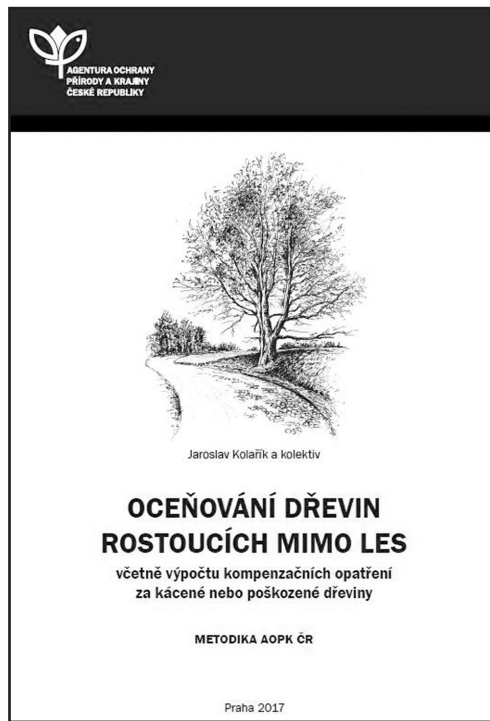
Jedním z úkolů garanta daného chráněného území po udělení Evropského diplomu zůstává každoroční podávání zprávy o jeho stavu a změnách v něm sekretariátu Rady Evropy. Ve snaze omezit papírování, které bezpochyby trápí řadu správ chráněných území, by měl pomoci nový on-line systém, využívající v maximální míře údajů již poskytovaných jiným mezinárodním institucím a mnohostranným úmluvám zaměřeným na ochranu biologické rozmanitosti. Pro zviditelnění Evropského diplomu připravil sekretariát v roce 2017 krátký animovaný snímek.

Výsledky jednání budou předloženy zasedání Stálého výboru Úmluvy o ochraně evropské fauny a flóry a přírodních stanovišť (Bernské úmluvy), plánovanému na konec listopadu 2018, a jeho prostřednictvím Výboru ministrů Rady Evropy.

Podrobnější informace o Evropském diplomu najde čtenář na adrese: <https://www.coe.int/en/web/bern-convention/european-diploma-for-protected-areas>.

Jan Plesník

Aktualizace Metodiky AOPK ČR, Oceňování dřevin rostoucích mimo les.

Metodika AOPK ČR, Oceňování dřevin rostoucích mimo les je určena ke stanovení celospolečenské hodnoty dřevin (se zvýšeným důrazem na jejich biologickou hodnotu) a vyjádření případné ekologické újmy (nemajetkové škody) vzniklé jejich pokácením nebo poškozením. Je postavena na objektivních kritériích, která byla volena s ohledem na širokou použitelnost, nicméně určitá odbornost je pro správné používání metodiky nutná. Vlastní ocenění je pak vždy výsledkem společenské dohody, která bude vyjadřovat míru vztahu společnosti k hodnoceným fenoménům, jejich důležitosti pro společnost.

V této metodice se opírá především o stanovení pětileté doby pro kompenzaci újmy. Pětiletá doba byla zvolena zejména z důvodu stanovení této doby jako maximální pro následnou péči o náhradní výsadby dřevin dle zákona o ochraně přírody a krajiny.

Metodika obsahuje i postup pro adekvátní stanovení kompenzace. Kompenzační opatření představují nástroj pro jednoduchý a metodicky konzistentní výpočet rozsahu prací, které jsou předpisované jako náhrada ekologické újmy vzniklé buď v souvislosti s povolováním

kácení dřevin (§ 9 zák. č. 114/1992 Sb., v platném znění), nebo v souvislosti s kompenzací důsledků nepovolených zásahů – poškození dřevin nebo neoprávněné kácení dřevin (§ 86 zák. č. 114/1992 Sb., v platném znění). V podobě adekvátních činností, které povedou k minimalizaci či náhradě ekologické újmy je lze stanovit pomocí dvou modulů – výsadba a péstební opatření prodlužující perspektivu stávajících jedinců. V rámci výsadby se počítá s náhradou odstraňovaného stromu či keře formou více jedinců, jejichž funkční význam v horizontu stanovených pěti let povede k náhradě efektu dřevin odstraňovaných.

Metodika od svého posledního vydání v r. 2013 prošla dalším vývojem. Její aktuální verze (2017) byla zpracovaná zejména proto, že došlo ke změně dikce prováděcí vyhlášky č. 189/2013 Sb., o ochraně dřevin a povolování jejich kácení, která nově v § 3 odst. b) hovoří o zapojených porostech dřevin. Nově tak máme možnost vyjádřit celospolečenskou hodnotu keřových, stromových a smíšených skupin včetně stanovení odpovídajících opatření v případě jejich poškození či odstranění. I v rámci oceňování těchto plošných vegetačních prvků se klade značný důraz na zohlednění jejich biologické hodnoty, zejména pak rozsahu a kvality poskytovaného biotopu pro ohrožené, ale i zcela běžné druhy živočichů.

Na uživatelské úrovni došlo k několika doplněním a změnám, které mají za účel zjednodušit a zpřístupnit metodiku k využívání všemi úrovněmi pracovníků orgánů ochrany přírody, které ji aktuálně mají předepsanou k využívání při stanovování rozsahu kompenzačních opatření při povolování kácení dřevin rostoucích mimo les (viz Věstník Ministerstva životního prostředí ROČNÍK XXVII – prosinec 2017 – ČÁSTKA 11).

Libor Sedláček

Otisky DNA pomáhají usvědčovat pytláky nosorožců

O alarmujícím počtu upytláčených afrických nosorožců a jeho příčinách jsme v našem časopise již několikrát psali. Nárůst ilegálního zabíjení jednoho ze symbolů subsaharské fauny zasáhl zejména Jihoafrickou republiku. Zatímco ještě v roce 2007 padlo za oběť pytlákům v uvedené zemi 13 nosorožců, v letech 2013–2016 to bylo každoročně více než tisíc

Nosorožec dvourohý je nápadný špičatě protaženým a pohyblivým horním pyskem, který vytváří jakýsi prstík a kterým ukusuje výhonky, listy a větve stromů, především akácií. Rezervace Ol Pejeta, Keňa. Foto Jan Plesník

Do známé jihoafrické rezervace Pilanesberg byli nosorožci tuponosí vysazeni z jiných lokalit. Foto Jan Plesník

zvířat. Přitom v Jihoafrické republice žije mimo lidskou péči na 19 700 nosorožců tuponosých (*Ceratotherium simum*) a 1 900 nosorožců dvourohých (*Diceros bicornis*). Tři čtvrtiny všech nosorožců, vyskytujících se dnes v Africe a v Asii ve volné přírodě a v polochovu, tak přežívají právě v JAR.

I přes viditelné úsilí jihoafrických úřadů, podporovaných částí mezinárodní veřejnosti, se omezit pytláctví příliš nedaří: jenom 2 % případů skončilo odsouzením pachatele. Cindy Harperová z Pretorijské univerzity ale se svými spolupracovníky ukazuje, jak by mohly neradostný stav změnit soudobé postupy

molekulární genetiky, konkrétně metoda otisků kyseliny deoxyribonukleové, známé pod zkratkou DNA (*Curr. Biol.*, 28, R13-R14, 2018). Databanka RhODIS®, organizovaná podle databáze CODIS provozované pro kriminalistické účely americkým Federálním úřadem pro vyšetřování (FBI), shromažďuje od roku 2010 údaje o genetické informaci obou druhů zmiňovaných pozoruhodných kopytníků jak ze zabavených rohů, tak tkání a krve zabitých i živých exemplářů. Jedním z cílů databanky je umožnit přiřadit úřady konfiskovaný roh ke konkrétnímu zvířeti. Dosud byla do databáze postoupena data o struktuře dědičného materiálu více než 20 000 nosorožců z různých afrických zemí.

Za osm let posloužily údaje z databanky ve 120 soudních případech. Napomohly k odsouzení pytláka, který byl v roce 2011 zatčen po přestřelce se strážci Krugerova národního parku. Podle rozsudku stráví ve vězení 28 let a tři měsíce mj. proto, že se podařilo u dvou čerstvě uříznutých rohů určit, z jakého zabitého nosorožce tuponosého pocházejí. V případě muže cestujícího do Hongkongu zadržného na hraničním přechodu ve Svazijsku dokázal soud pomocí otisků DNA z RhODIS® stanovit původ tří rohů a rozkrýt novou pašeráckou trasu.

Databáze profilů nosorožčí DNA neslouží jen vyšetřovatelům a soudcům. S klesající početností populací obou druhů afrických nosorožců se pochopitelně snižuje jejich genetická rozmanitost a hrozí nebezpečí příbuzenské plemenitby (inbrídingu). Vhodně řízená výměna zvířat mezi jednotlivými lokalitami a jejich zapojení do rozmnožování pro osvěžení krve může uvedené nebezpečí omezit. Současně se potvrdilo, že nosorožec dvourohý skutečně vytváří jen tři poddruhy.

Jan Plesník

Fragmentace zásadně působí na pohyb živočichů krajinou

Rozpad přírodního a přírodě blízkého prostředí na menší části, nezřídka následovaný poškozením a v krajním případě vedoucí k jeho úplné ztrátě, je oprávněně považován za největší hrozbu pro planě rostoucí rostliny, volně žijící živočichy a další organismy na naší planetě, i když mu v poslední době mocně šlape na paty záměrné vysazování či neúmyslné zavlékání invazních nepůvodních druhů a nadměrné využívání bioty (živé složky ekosystémů) lidmi.

Slon africký přechází cestu v keňském národním parku Tsavo. Foto Jan Plesník

Fragmentace původních biotopů a jejich následná prostorová izolovanost působí na populace různých druhů flóry a fauny rozdílným způsobem. V izolovaných, navíc málo početných populacích zůstává jen otázkou času, kdy se v nich začnou projevovat negativní důsledky příbuzenské plemenitby (inbrídingu). Na mysli máme

zejména postupné snižování zdatnosti jedinců, které může skončit úplným vyměněním dotčené populace. Zmiňovaný proces nezřídka vede také ke změnám v druhovém složení a struktuře rostlinných a živočišných společenstev, chování organismů, úspěšnosti jejich rozmnožování a v neposlední řadě také v některých dějích

Dopravní značka upozorňuje australské řidiče, že na silnici se pravidelně objevují vačnatci vombati. Foto Jan Plesník

Poměrně častou příčinou úhynu vydry říční ve střední Evropě zůstává srážka s dopravním prostředkem. Foto Jan Plesník

v ekosystémech, jako je přenos živin, rozšiřování semen či predace.

Protože v přírodě máloco platí absolutně, na určité organismy může mít rozpad biotopů naopak kladný, i když někdy přechodný vliv. U četných druhů totiž souvisí rychlost a rozsah přesunu jedinců do určité krajinné plošky spíše než na její celkové rozloze na jejím tvaru. Proto bude v jejich případě celková rychlost a rozsah imigrace větší, když bude krajina tvořena větším počtem malých plošek. Jestliže se souhrnná plocha určitého biotopu nemění, potom fragmentace snižuje vzdálenost mezi ploškami daného biotopu. Některé rostliny a živočichové vyžadují pro svou existenci více než jeden typ biotopu, zejména pokud ve svém individuálním vývoji (ontogenezi) procházejí různými stadii. Více menších plošek s delšími okraji může podporovat pohyb organismů mezi rozdílnými požadovanými typy biotopů. Rozpad původních biotopů na menší části kladně ovlivňuje kupř. některé hmyzí opylovače nebo slunéčkovité (Coccinellidae). Ačkoliv železnice zůstává pro některé živočichy nebezpečnou překážkou, jestliže ji doprovází pás travin a keřů, může naopak jiným organismům ulehčovat putování krajinou.

V prostoru ovlivněném člověkem narážejí volně žijící živočichové stále častěji na silnice,

kož se větší živočichové přesouvají na větší vzdálenosti než menší zvířata a protože nároky na prostředí určuje i nabídka potravních zdrojů, autoři studie do dalšího rozboru začlenili i průměrnou hmotnost druhu a skutečnost, zda se jedná o masožravce, býložravce nebo všežravce. Množství a dostupnost potravních zdrojů pro zmiňovanou analýzu zprostředkoval normalizovaný diferenční vegetační index (NDVI), založený na dálkovém průzkumu Země a užívaný pro určení stavu a hustoty vegetačního krytu a vlivu prostředí na ně.

Můžeme dát do souvislosti současnou prostorovou aktivitu savců ve volné přírodě se stupněm, kterým již člověk stačil prostředím ovlivnit? Ukazuje se, že ano. Pro vyjádření intenzity působení naší civilizace na určité ploše ekologům dobře posloužil ukazatel lidské stopy (HFI). Zmiňovaný index bere v úvahu jak rozsah zastavěných pozemků, půdy osázené plodinami a pastvin, tak hustotu lidského osídlení, množství umělého světla a délku železnic, silnic a splavných vodních toků. Zatímco nula označuje téměř nenarušené prostředí, jaké najdeme kupř. v rozsáhlé močálovité krajině Pantanal na jihozápadě Brazílie, nejvyšších hodnot HFI dosahuje v New Yorku nebo Tokiu.

Přestože ochránci přírody o pokračujícím rozměňování krajiny a jeho dopadu na volně žijící živočichy vědí již delší dobu, až dosud chyběla studie, která by se uvedenou otázkou zabývala v celosvětovém měřítku. Přitom podle mínění odborníků, založeném mj. na družicových snímcích, lidé již zvládli pozměnit 50–70 % zemské souše.

Vyplnit zmiňovanou mezeru se pokusila více než stovka vědců z celého světa, vedená Marlee TUCKEROVOU z Goethovy univerzity ve Frankfurtu nad Mohanem (*Science*, 359, 466–469, 2018). Badatelům se podařilo shromáždit podrobné údaje o pohybu 803 zvířat, náležejících k 57 druhům savců, od slonů afrických a žiraf přes medvědy grizzly a vlky až po zajíce polní či severoamerické sysly běloocasé (*Ammospermophilus leucurus*). Protože všichni sledovaní jedinci nesli vysílačky, hlásící zeměpisné souřadnice místa, kde se zrovna nacházejí, stanovená GPS, mohli vědci vypočítat pro různé časové úseky délku jejich pohybu jako vzdálenost mezi dvěma po sobě následujícími polohami. Jeli-

kož se větší živočichové přesouvají na větší vzdálenosti než menší zvířata a protože nároky na prostředí určuje i nabídka potravních zdrojů, autoři studie do dalšího rozboru začlenili i průměrnou hmotnost druhu a skutečnost, zda se jedná o masožravce, býložravce nebo všežravce. Množství a dostupnost potravních zdrojů pro zmiňovanou analýzu zprostředkoval normalizovaný diferenční vegetační index (NDVI), založený na dálkovém průzkumu Země a užívaný pro určení stavu a hustoty vegetačního krytu a vlivu prostředí na ně.

Můžeme dát do souvislosti současnou prostorovou aktivitu savců ve volné přírodě se stupněm, kterým již člověk stačil prostředím ovlivnit? Ukazuje se, že ano. Pro vyjádření intenzity působení naší civilizace na určité ploše ekologům dobře posloužil ukazatel lidské stopy (HFI). Zmiňovaný index bere v úvahu jak rozsah zastavěných pozemků, půdy osázené plodinami a pastvin, tak hustotu lidského osídlení, množství umělého světla a délku železnic, silnic a splavných vodních toků. Zatímco nula označuje téměř nenarušené prostředí, jaké najdeme kupř. v rozsáhlé močálovité krajině Pantanal na jihozápadě Brazílie, nejvyšších hodnot HFI dosahuje v New Yorku nebo Tokiu.

Živočichové se v lidmi intenzivně využívané krajině pohybují o polovinu až o dvě třetiny méně než v málo narušené přírodě. Uvedené zjištění odborníci vysvětlují hned dvěma důvody. Rozčlenění kdysi přírodní krajiny lidskými výtvoery může zvířata uvěznit na pro ně vhodných plochách, obklopených jako ostrov nevyhovujícím prostředím – silnicí, plotem nebo předměstím. Bohužel právě tímto způsobem fungují v různých částech světa i některá velká chráněná území, označovaná poněkud expresivně jako ghetta fauny či flóry. Potvrdilo se, že suchozemští savci žijící v prostředí chudém na zdroje putují na větší vzdálenosti a že masožravci se v krajině pohybují více než býložravci a všežravci.

Na druhou stranu se někteří savci do menších bariérami oddělených ploch stahují za základní nebo doplňkovou potravou, jako jsou plodiny, a za vodními zdroji. Lišky obecné žijící ve městech, potřebují k tomu, aby se uživily, méně prostoru než ty, jež se vyskytují mimo lidská sídla. Severoamerickým jelenům wapiti

zbývá na mnoha místech méně prostoru, takže musejí spásat vegetaci na mnohem menší ploše než v minulosti, což zcela určitě ovlivní tamější porosty. Navíc nahloučení zvyšuje nebezpečí, že se mezi zvířaty budou rychleji šířit přenosná onemocnění.

Jan Plesník

Je ropucha dost Bufo?

Není zvykem v ochranářském periodiku publikovat taxonomické práce, ale v tomto případě je to více než vhodné. Není marné vrátit se krátce k vzniku českého jména ropucha, které bylo převzaté z polštiny a podle jedné etymologické teorie má společný základ se slovem rampouch, a to sice ve staroslovanském slovese *ropěti* = kapat. Z rampouchu kape a ropucha také vylučuje jedovatou tekutinu. Jiná teorie říká, že jde o praslovanský základ *chorp* = hrubý, drsný. Ať tak či tak, máme s ropuchou od Preslových dob v češtině celkem jasno. Ne tak ve vědecké taxonomii, vulgo též v latinských názvech. Víme, že název bufo, použil už Karl Linné a pojmenoval tak ropuchu po francouzském přírodovědci Francoisi Buffonovi – *Rana bufo*. Oficiálně na jeho počest, zlé jazyky však tvrdily, že se moc nesnášeli, a proto po něm Linné pojmenoval právě ropuchu. Po popsání samostatného rodu si nese ropucha obecná hrdě vědecké jméno *Bufo bufo*, (Laurenti, 1768).

Ropucha obecná. Foto Archiv AOPK ČR

Komplexní práce kolektivu Frost *et al.* (2006) o systematice obojživelníků vnesla do celkem klidného rodu Bufo veliký neklid a rozdělila ho na rody Epidalea a Pseudepidalea. Tato nomenklatorická hříčka vyvolala poměrně silnou kritiku (např. Wiens 2007). Přitom rozdělení nemělo žádný pevný základ, a to ani v genetice nebo morfologii. Do vědeckého názvosloví to vneslo docela pěkný zmatek, takže například Stöck *et al.* (2013) používají pro ropuchu zelenou název *Bufo viridis*, Sinsch a Schäfer (2016) název *Bufotes viridis* a Valkanova (2009) *Epidalea viridis*. V češtině se název všech tří ropuch řazených do rodu Bufo sice nezměnil, ale spousta autorů českých publikací, aby naznačila, že postupuje v duchu doby, začala celkem bezmyšlenkovitě používat nové názvy. Naposledy se dokonce změněné rodové názvy objevily i v publikaci Jeřábková *et al.* (2017). Nové světlo do problematiky vneslo znovuobjevení díla Garsaultova (1764, 1765, 1767). Nomenklturní důsledky tohoto objevu podrobují Duboise & Boura (2010) detailnímu rozboru. V závěru své práce podporují konzervativní postoj, totiž udržovat evropské ropuchy v rodu Bufo. Pro evropské druhy ropuch včetně *Bufo bufo* (Linnaeus, 1758); *Bufo viridis* (Laurenti, 1768); a *Bufo calamita* (Laurenti, 1768) navrhují uvádět nové taxonomické názvy (např. Epidalea) pouze jako poddruhové. Speybroeck, Beukema, Crochet (2010) také navrhují vrátit všem

druhům evropských ropuch rod Bufo, přinejmenším prozatím. Tito autoři tvrdí, že případy přirozené hybridizace (např hybridizace *Bufo bufo* x *viridis* Duda 2008) ukazují, že je správné odmítnout rozdělení rodu Bufo. Autoři uvádějí: *„Bylo by neopatrné, abychom vyvozovali unáhlené taxonomické závěry. Až do dalšího proto všechny evropské druhy vracíme zpět do jediného rodu Bufo.“* Dále také upozorňují, že by mělo být od používání jména Pseudepidalea upuštěno úplně, protože jde o mladší synonymum.

A jak je to s taxonomickými pravidly? Podle Mezinárodních pravidel zoologické nomenklatury (International Code of Zoological Nomenclature, 4th edition – česky 2003, přeložili V. Houša & P. Štys) má každý nominální taxon ve skupině rodu – skutečně nebo potenciálně – fixován svůj názvový typ (tj. objektivní referenční standard pro užívání příslušného jména). Dokonce i základní taxonomický princip priority za podmínek stanovených pravidly však může být upraven tak, aby dlouho užívané jméno v jeho navyklém významu bylo chráněno. Toto však není u rodu Bufo potřeba, protože je velmi starý (1758) a těžko se najde starší synonymum. Je tedy užívání vědeckých názvů Bufo pro všechny naše ropuchy v pořádku? Ano, a lze dokonce říci, že používání nových názvů v běžném odborném či populárně naučném text v pořádku není. Naštěstí celkem konzervativní legislativní proces zakonzervoval staré vědecké názvy rodu Bufo ve vyhláškách Ministerstva životního prostředí, a tak ve všech pracích, které se opíraly o legislativní ochranu těchto obojživelníků, musel být používán tento název rodu – tedy Bufo.

Velmi se tedy přimlouvám za to, abychom se drželi u naši ropuch rodového názvu Bufo a hlavně nepřipustili, aby nová legislativa zkomolila jejich vědecké názvy tak, že už žádná z ropuch nebude vědět, čím je.

Mojmír Vlašín

Poznámka redakce:

Příspěvek prezentuje osobní názor na taxonomické změny a redakce jej publikuje jako esej, a nikoli polemiku. O vlivu klasifikace organismů na ochranu přírody a obráceně připravujeme do některého z příštích čísel obsáhlejší článek.

redakce

Tisková zpráva

Podepsáno: Domažlice a ochrana přírody budou postupovat společně

Dlouholetá spolupráce byla dnes stvrzena podpisem veřejnoprávní dohody o bezzá-
hovém území v nejvyšších partiích Českého
lesa. Bez lidských zásahů tu bude ponechán
les téměř na 140 hektarech v národní přírod-
ní rezervaci Čerchovské hvozdy [1], v přírodní
rezervaci Smrčí [2] a ve vybraných porostech
první zóny CHKO Český les. Je to vůbec první
veřejnoprávní dohoda, kterou státní ochrana
přírody a zástupci samosprávy v České repub-
lice podepsali.

Dohoda platí po dobu deseti let. Kromě bezzá-
sahového režimu na vymezeném území také
stanoví, jak budou Domažlické městské lesy
pečovat o výsadby buku, tisu červeného a jedle
bělokoré z let 2015–2017. Dohodu podepsali
starosta města Domažlic Miroslav Mach, ředi-
tel Domažlických městských lesů spol., s r. o.,
Jan Benda a František Pelc, ředitel Agentury
ochrany přírody a krajiny ČR.

Tetřev hlušec. Foto Archiv AOPK ČR

„Se správci chráněné krajinné oblasti Český
les společně obnovujeme přirozenou skladbu
lesů a extenzivní sady, pořádáme akce pro
veřejnost. Dnes uzavřená dohoda je pokračo-
váním naší spolupráce a je nepochybně pro-
spěšná pro obě strany. Ochrana přírody má
záruku, že se péče o vrcholové partie Čes-
kého lesa nebude měnit, a my přesně víme,
co máme dělat a jakou dostaneme náhradu
za omezení hospodaření,“ vysvětluje Jan Ben-
da, ředitel Domažlických městských lesů.

„Podpis této dohody potvrzuje velmi dobrou
dlouhodobou spolupráci mezi našimi měst-
skými lesy a správou chráněné krajinné ob-
lasti Český les,“ dodává Miroslav Mach, sta-
rosta města Domažlic.

„Jedinečné lesy ve vrcholových partiích Čes-
kého lesa ukazují, jak pestré byly zdejší lesy
v minulosti. V lesích rostou stromy různého
druhu i stáří, ponechávány jsou staré a doup-
né stromy, zlomy a vývraty. Jsou domovem
krásného rysa ostrovida i řady vzácných ptá-
ků. Je to jedno z mála míst, kde ještě můž-
eme sledovat jedinečné přírodní divadlo. Uza-

vřená dohoda nám dává jistotu, že tomu tak
zůstane i nadále,“ komentuje podpis dohody
Tomáš Peckert z Agentury ochrany přírody
a krajiny ČR, ředitel regionálního pracoviště
Správa CHKO Český les.

„Je to vůbec první veřejnosprávní dohoda,
kterou státní ochrana přírody a samosprá-
va uzavřely. Chceme, aby takových dohod
a k přírodě šetrných hospodářů bylo co nejví-
ce. Pravidla jsou stanovena dlouhodobě, není
nutné vyjednávat každý rok. V chráněné kra-
jinné oblasti Český les jsme obdobnou smlou-
vu podepsali již před dvěma lety se společ-
ností Kolowratovy lesy a doufám, že další
budou následovat,“ vysvětluje František Pelc,
ředitel Agentury ochrany přírody a krajiny ČR.

Vlastníci a správci pozemků, kteří je obho-
podařují, mají na podobu krajiny význam-
ný vliv. Dohody, v nichž se stanoví způsob
hospodaření a zároveň finanční náhrada
kompenzující jeho ztížení, mohou být pro
vlastníky pozitivní motivací k šetrnému ob-
hospodařování krajiny.

Tisková zpráva AOPK ČR

Poznámky:

[1] Národní přírodní rezervace Čerchovské hvozdy
chrání na 327 hektarech zbytky přirozených a přírodě
blízkých ekosystémů horských a podhorských smíšených
bučin s výskytem zvláště chráněných druhů živočichů
a rostlin typických pro oblast Českého lesa. Národní
přírodní rezervace byla vyhlášena v roce 2000. Více na
<http://www.ochranaprirody.cz/lokality/?idmzchu=2088>.

[2] Přírodní rezervace Smrčí chrání na 93 hektarech
přirozené a přírodě blízké lesní ekosystémy
na skeletovitých svazích s mozaikovitým výskytem
vodou ovlivněných půd představujících zároveň biotopy
vhodné pro život rysa ostrovida a tetřeva hlušce.
Rezervace byla vyhlášena v roce 2009. Více na
<http://www.ochranaprirody.cz/lokality/?idmzchu=13154>.

Saské zkušenosti s vlky pomohou v České republice

Za spolupráce tří českých a jedné ně-
mecké organizace začíná tříletý projekt
věnovaný sdílení zkušeností při ochraně
vlka („Objektivní akceptace vlka v člově-
kem pozměněné přeshraniční krajinně –
OWAD“). Zaměřil se na zpřesnění informací
o výskytu a šíření vlků do České republiky,
koncepční přístup k jejich ochraně a zmír-
ňování konfliktů, které návrat vlků může

Vlk obecný. Foto archiv AOPK ČR

mít. Projektovým územím je Karlovarský,
Ústecký a Liberecký kraj, dopad však
bude celorepublikový.

Cílem projektu, jehož hlavním nositelem je
Česká zemědělská univerzita v Praze (ČZU),
je posílit přeshraniční spolupráci mezi Čes-
kou republikou a Saskem při výměně infor-
mací a zkušeností s ochranou vlků a snižo-
váním rizika konfliktů, které tato šelma může
působit. Kromě vědců z Fakulty životního
prostředí ČZU se na projektu z české str-
ny podílí Ministerstvo životního prostředí ČR
(MŽP) a Agentura ochrany přírody a kraji-
ny ČR (AOPK ČR), která má klíčovou úlohu
právě při práci s veřejností. Za německou
stranu je projektovým partnerem Sencken-
bergská přírodovědná společnost zastou-
pená Muzeem pro přírodovědu ve Zhořelci
(Museum Görlitz).

Důvod pro toto přeshraniční spojení je
jasný. Ze Saska (a sousedního Polska) se
k nám v současnosti vlci šíří. Sasko má
největší vlčí populaci v celém Německu
a zároveň nejpropracovanější systém péče
o vlka, náhrad škod i práce s veřejností.
Saský systém, Plán managementu vlka,
specifikuje, jaká jsou právní i věcná výcho-
diska, jak má být zajištěn monitoring vlka,
kdo a jak provádí práci s veřejností. Uvádí,
jak postupovat v případě vzniku škod způ-

<https://owad.fzp.czu.cz> informuje veřejnost
o průběhu naplánovaných činností. AOPK
ČR zveřejnila stránku www.navratvlku.cz,
která je primárně určena majitelům stád
hospodářských zvířat. Informuje o způsobu
života a chování vlka a o tom, jak nejlépe
ochránit stáda před škodami způsobenými
vlkem. Součástí projektu je přenos i těchto
praktických zkušeností.

Projekt Objektivní akceptace vlka v člověkem
pozměněné přihraniční krajinně (OWAD) byl
podpořen Evropskou unií prostřednictvím Ev-
ropského fondu pro regionální rozvoj v rámci
Programu přeshraniční spolupráce Česká re-
publika – Svobodný stát Sasko 2014–2020.

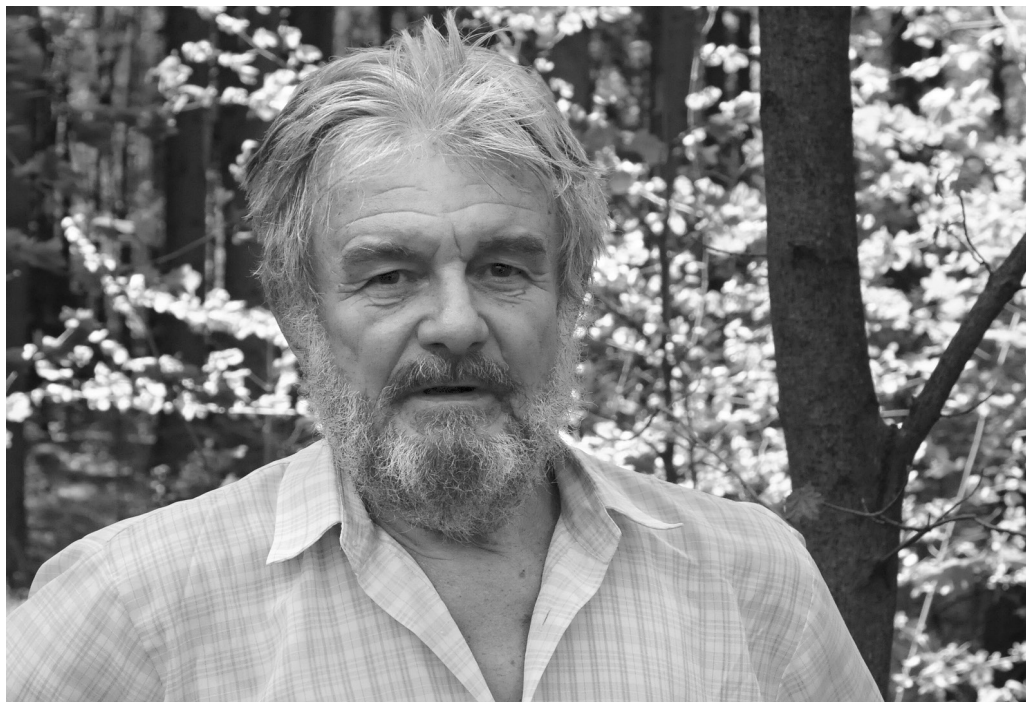
Tisková zpráva AOPK ČR

Medailonky

O neodcházení Antonína Bučka. Krajina jako životní prostředí

„Podetnete-li sloupy, padne celý plot,“ tvrdí
v romantické novele Kapitánská dcerka chla-
pík, který, ač byl podle vlastních slov podob-
ný spíš opicím než mužským, měl za man-
želku jednu z nejkrásnějších žen své doby.
Doufám jen, že se mnohokrát potvrzená slo-
va Alexandra Sergejeviče Puškina nenaplní
v případě ochrany přírody a krajiny. Po Janu
Čeřovském a Karlu Hudcovi jsme 5. března
2018 přišli o Antonína Bučka.

Doc. Ing. Antonína Bučka, CSc., spojovalo
s oběma zmiňovanými osobnostmi hned ně-
kolik charakteristik. Byl nejen mezinárodně
uznávaným odborníkem ve svém oboru, ale
vynikal také širokým všeobecným přehle-
dem. Brněnský rodák se nikdy netajil tím,
že celý život kráčí ve stopách svého učitele
na Lesnické fakultě tehdejší Vysoké školy
zemědělské, geobiocenologa a zaníceného
ochránce přírody a krajiny Aloise Zlatníka.
Na les můžeme podle tradičního, určitou
dobu monopolního přístupu pohlížet jako
na porost, který lidem nabízí cenné statky,
především dřevo nebo lesní plody. Poskyto-
vání těchto hmotných přínosů, které obvyk-
le procházejí trhem, zůstává jeho hlavním
posláním a tomuto legitimnímu východisku
se musí péče o les nutně přizpůsobit. Jiný
názor naopak tvrdí, že les představuje spe-
cifickou vegetaci, která je lidem užitečná
nejen produkcí dřeva, ale zásobuje je i dal-

Antonín Buček. Foto Pavel Klvač, archiv časopisu Veronica

ším prospěchem, jako je udržování vody v krajině, regulace plynů v ovzduší nebo vytváření vhodného zázemí pro odpočinek a rekreaci. Ekosystémový přístup, prosazovaný být pod jinou hlavičkou mj. Zlatníkovou školou, vidí les jako složité a neustále se vyvíjející předivo vzájemných vazeb nejen mezi organismy navzájem, ale i prostředím, které obývají. Současně hledá rozumnou odpověď na první pohled neřešitelnou otázku: jak dosáhnout, aby konkrétní ekosystém zůstal zdravý, a současně zabezpečit, aby lidem i nadále poskytoval pro ně nezřídka existenční služby?

Od geobiocenologie není daleko k dalšímu oboru, podpírajícímu soudobou péči o přírodní a krajinné dědictví – krajinné ekologii. Působení v Geografickém ústavu ČSAV Antonín nikdy nebral jako nudnou povinnost. Právě v této stále nedocenené instituci doplnil již tak širokou niku své působnosti ještě o environmentalistiku. Řada jím vedených bez nadšázky zásadních studií – za všechny jmenujme alespoň mocipány provokující Ekologický generel ČSR z roku 1985 – v textu i mapových podkladech výmluvně vykreslovala truchlivý stav životního prostředí českých zemí.

Právě schopnost vnímat části přírody jako ekosystémy a krajinu jako různě pestrou mozaiku rozmanitých přírodních, přírodě blíž-

kých a umělých biotopů dozrála na přelomu 70. let a 80. let 20. století do představy ekologické sítě. Tonda patřil k expertům nejrůznějších specializací, kteří postupně rozpracovali původní koncepci kostry ekologické stability krajiny do územních systémů ekologické stability (ÚSES). V nechtěné „skvělé izolaci“, kdy se musel nadřazený žádat o odeslání žádanky o separát článku do zahraničí a upadnout tak v podezření, patřili brněnští přírodovědci podpoření dalšími československými kolegy spolu s americkými, nizozemskými a estonskými odborníky v celosvětovém měřítku k průkopníkům, vytvářejícím nezbytná teoretická východiska a praktické zásady, jak udržet a ještě lépe zlepšit propojenost krajiny pro planě rostoucí rostliny a volně žijící živočichy a současně i zdraví celé krajiny. Jako všechno má také koncepce ÚSES nepochybné slabiny. Tato skutečnost ale nemění nic na tom, že prostřednictvím územního plánování máme možnost dosáhnout na nechráněnou krajinu, tvořící téměř 80 % území České republiky.

Před čtvrtstoletím se Buček vrátil na svou alma mater, kde úřadoval právě v pracovní době prof. Zlatníka. Na fakultě se projevil jako docent v nejlepším smyslu – tedy učitel. Vychoval bezpočet diplomantů a doktorandů a působivými přednáškami s nezaměnitelnou dikcí ovlivnil řadu dalších. Není divu, že

se Bučkovi studenti úspěšně uplatnili a uplatňují nejen v akademické sféře, ale i ve státní správě a nevládním sektoru.

„*Verba docent, exempla trahunt*“, učili jsme se na hodinách gymnaziální latiny. Antonín uvedené okřídlené úsloví naplňoval měrou vrchovatou. Jen těžko spočítáme případy, řekněme rovnou kauzy, do kterých s vehemencí sobě vlastní zasáhl na straně přírody. Hmatatelným výsledkem Bučkova úsilí zůstává vytvoření „druhého centra“ dobrovolné ochrany přírody a krajiny v České republice právě v Brně: k činnosti agilní ZO ČSOP Veronica se postupně přidružil nadčasový časopis, novinka v podobě ekologického institutu a nadace stejného jména.

Antonín rozhodně nebyl badatelem a ochrannářským aktivistou sucharoidního typu. V říjnu 1995 pořádala mezinárodní nevládní organizace CEEWEB v Mavrovském národním parku v Makedonii školicí seminář o zlepšení propojenosti krajiny a navrhování a vytváření ekologické sítě. V Brně do vlaku přistoupil balkanista Václav Štěpánek, jeden z posledních přírodovědeckých polyhistorů Martin Culek a Antonín Buček. Při zpáteční cestě nás v Novém Sadu probudil průvodčí a žádal, abychom okamžitě opustili vůz, protože hoří. Jelikož tehdy ještě probíhala válka v Bosně a Hercegovině, ihned jsme výzvy uposlechli. Zaměstnanec maďarských drah, jimž patřil lůžkový vagón, kam jsme se narychlo se všemi zavazadly přesunuli, neoblomně trval na tom, abychom si u něj znovu koupili lístky, což jsme důrazně odmítli. Tak či tak, jako odvetu s potutelným úsměvem v celém voze vypnul topení. Protože nám zima nedovolovala spát, vedli jsme řeči na nejrůznější témata, od rozpadu Československa přes historii moravských Chorvatů a filmy s charismatickým Benem Kingsleyem až po tělesné dispozice našich a zahraničních hereček. Nakonec došlo i na neoficiální moravskou hymnu. Pan docent Buček i v debatě v kupé, které se rozhodně nedalo označit jako salonní, potvrdil oprávněnou pověst bystrého a vtipného spolenočníka.

Jak příroda, tak krajina nejen v České republice se musejí smířit s tím, že jim již Antonín Buček nepomůže.

Jan Plesník

Nové právní předpisy a další dokumenty v oblasti ochrany přírody a krajiny

(přehled vybraných aktualit za období leden 2018 – březen 2018, judikatura prosinec 2017)

Vyhláška č. 49/2018 Sb., o vyhlášení národní přírodní památky Kocelovické pastviny a stanovení jejích bližších ochranných podmínek

Ministerstvo životního prostředí vyhlásilo národní přírodní památku (NPP) Kocelovické pastviny a stanovilo její bližší ochranné podmínky. NPP se rozkládá na území Jihočeského kraje, v katastrálním území Kocelovice. *Účinnost od 1. 5. 2018*

Vyhláška č. 50/2018 Sb., o vyhlášení národní přírodní památky Pískovna Erika a stanovení jejích bližších ochranných podmínek

Ministerstvo životního prostředí vyhlásilo národní přírodní památku (NPP) Pískovna Erika a stanovilo její bližší ochranné podmínky. NPP se rozkládá na území Karlovarského kraje, v katastrálních územích Lomnice u Sokolova, Svatava a Týn u Lomnice. *Účinnost od 1. 5. 2018*

Vyhláška č. 51/2018 Sb., o vyhlášení národní přírodní rezervace Břehyně – Pecopala a stanovení jejích bližších ochranných podmínek a vyhláška č. 52/2018 Sb., o změně a zrušení některých právních předpisů o vyhlášení zvláště chráněných území

Ministerstvo životního prostředí vyhlásilo, resp. přehlásilo národní přírodní rezervaci (NPR) Břehyně – Pecopala a stanovilo její bližší ochranné podmínky. NPR se rozkládá na území Libereckého kraje, v katastrálních územích Doksy u Máchova jezera a Hradčany nad Ploučnicí. *Účinnost od 1. 5. 2018*

Vyhláška č. 45/2018 Sb., o plánech péče, zásadách péče a podkladech k vyhlásování, evidenci a označování chráněných území

Vyhláška zcela nahrazuje dosavadní vyhlášku č. 64/2011 Sb., o plánech péče, podkladech k vyhlásování, evidenci a označování chráněných území. Nová vyhláška především reaguje na změnu v právním režimu

Národní přírodní rezervace Břehyně – Pecopala, v pozadí Bezděz. Foto Archiv AOPK ČR

národních parků, resp. na nové instituty jako jsou zásady péče o národní parky či klidová území. Dále také přizpůsobila zpracování dokumentů aktuálním technickým požadavkům. Konkrétně stanovuje obsah plánů péče o jednotlivé kategorie zvláště chráněných území a postup jejich zpracování. Taktéž obsah zásad péče o národní parky a postup

jejich zpracování a proces projednávání, jakož i náležitosti a obsah záměru na vyhlášení nebo změnu zvláště chráněného území nebo jeho ochranného pásma. Vyhláška taktéž stanovuje členění ústředního seznamu, jeho obsah, náležitosti, způsob a podmínky předávání dokumentů do tohoto seznamu. Dále upravuje způsob a podmínky

Hlavním předmětem ochrany NPP Kocelovické pastviny je hořeček drsný. Foto Archiv AOPK ČR

nakládání s dokumenty a daty v ústředním seznamu včetně způsobu a podmínek jejich zveřejňování, způsob označení zvláště chráněných území, smluvně chráněných území, smluvně chráněných památných stromů, vyhlášených evropsky významných lokalit, ptačích oblastí, památných stromů a hranic klidových území národních parků v terénu. *Účinnost od 1. 5. 2018*

Sdělení odboru druhové ochrany a implementace mezinárodních závazků MŽP o zajištění zpracování souhrnů doporučených opatření pro evropsky významné lokality a Sdělení odboru druhové ochrany a implementace mezinárodních závazků MŽP k postupu při povolování odchylného postupu při ochraně ptáků a výjimek ze zákazů u zvláště chráněných druhů živočichů v souvislosti se zajištěním péče o handicapované živočichy prostřednictvím záchranných stanic, Věstník Ministerstva životního prostředí, ročník XXVII – leden 2017 – částka 1

V souladu s ustanovením § 45c odst. 3 zákona č. 114/1992 Sb., o ochraně přírody a krajiny, ve znění pozdějších předpisů, zajistilo Ministerstvo životního prostředí zpracování souhrnů doporučených opatření (SDO) pro další evropsky významné lokality. SDO byly zpracovány za účelem zachování nebo zlepšení dochovaného stavu předmětů ochrany v evropsky významných lokalitách. Uvedené dokumenty včetně příloh jsou uveřejněny na Portálu veřejné správy a internetových stránkách Ústředního seznamu ochrany přírody (<http://drusop.nature.cz/>).

Ve druhém Sdělení odbor druhové ochrany a implementace mezinárodních závazků MŽP vyjmenovává a podrobněji rozpracovává podmínky provozování záchranných stanic (ZS) s ohledem na požadavky zákona č. 114/1992 Sb. (ZOPK) a dalších předpisů na jejich činnost (s důrazem na podmínky ochrany ptáků, a zvláště chráněných živočichů). Např. zdůrazňuje, že ZS mohou být v ČR provozovány dle § 5 odst. 9 ZOPK pouze na základě rozhodnutí MŽP, dále zdůrazňuje, že povolení k provozování ZS vydané MŽP nenahrazuje povolení vyžadované podle jiných ustanovení ZOPK (týká se především otázek péče o handicapované živočichy a jejich držení). Dále

se Sdělení věnuje problematice, nálezu, odchyty a transportu, na které budou velmi často dopadat ustanovení přestupkového zákona a řízení dle § 5b a § 56 ZOPK se tak nepovedou. V neposlední řadě sdělení upravuje postup správního orgánu v řízení o povolení odchylného postupu dle § 5b ZOPK či výjimky dle § 56 ZOPK k účelům péče o handicapované jedince volně žijících živočichů v ZS.

Sdělení jsou dostupná na https://www.mzp.cz/cz/vestnik_mzp_2018

Nález Ústavního soudu ze dne 19. 12. 2017, PL. ÚS 8/16 – podmínka bezúhonnosti pro ustanovení myslivecké stráže není protiústavní

Plénium Ústavního soudu (ÚS) zamítlo návrh Nejvyššího správního soudu (NSS) na zrušení § 12 odst. 4 a 5 zákona č. 449/2001 Sb., o myslivosti, ve znění zákona č. 124/2008 Sb., kterým se mění zákon č. 269/1994 Sb., o Rejstříku trestů, ve znění pozdějších předpisů, a některé další zákony. NSS podal k ÚS návrh na zrušení předmětných ustanovení v souvislosti s jím projednávanou kasační stížností, kterou se stěžovatel bránil proti tomu, že rozhodnutím správních orgánů nebyl ustanoven mysliveckou stráží pro nesplnění podmínky bezúhonnosti, stanovené v § 12 odst. 3 písm. c) zákona o myslivosti; za bezúhonného se mj. nepovažuje ten, kdo byl odsouzen pro úmyslný trestný čin. Stejnou podmínku najdeme i v ust. § 81 odst. 3 písm. c) zákona č. 114/1992 Sb. NSS soud dospěl k závěru, že napadená ustanovení jsou v rozporu s čl. 21 odst. 4 a čl. 26 odst. 1 Listiny základních práv a svobod, tedy s právem na přístup k voleným a jiným veřejným funkcím za rovných podmínek a právem na svobodnou volbu povolání. Vymezení bezúhonnosti je podle navrhovatele příliš široké a znemožňuje tak ustanovení mysliveckou stráží i po mnoha letech, kdy je jinak odsouzení již zahlazeno a na odsouzeného se hledí, jako by nebyl trestán. ÚS se domnívá, že i přes svou přísnost podmínka bezúhonnosti, u níž se nepřihlíží k zahlazení odsouzení, pro výkon funkce myslivecké stráže zjevným způsobem nepřiměřená není. Nelze opomenout, že myslivecká stráž je při výkonu veřejné moci oprávněna užívat zbraň, jakkoli není používána jako donuco-

vací prostředek vůči lidem, a svá oprávnění vykonává samostatně bez přímých kontrolních mechanismů.

Aktuality sestavuje Samostatné právní oddělení pro veřejnou správu AOPK ČR, kontakt: jitka.dvorakova@nature.cz

Recenze

Právní vztahy k dřevinám – praktický průvodce

Jitka Jelínková, Miloš Tuháček

Předmětem této recenze je kniha JELÍNKOVÁ, Jitka; TUHÁČEK, Miloš. *Právní vztahy k dřevinám – praktický průvodce*. Vydání první. Praha: GRADA Publishing, a. s., 2016. 168 s. ISBN 978-80-271-0112-2.

Z knihy je zřejmé, že její autoři se předmětné problematice intenzivně věnují, je jim blízká a mají s ní i praktické zkušenosti, které se snaží předat čtenáři. Autorka JUDr. RNDr. Jitka Jelínková, Ph.D., působila mimo jiné také jako vedoucí právního odboru ředitelství České inspekce životního prostředí a autor JUDr. Miloš Tuháček je advokátem specializovaným na právo životního prostředí.

Knihy se zabývá problematikou právních vztahů k dřevinám uceleně. Tedy z pohledu jak práva veřejného, tak práva soukromého, jakož i jednotlivými instituty souvisejícími

s ochranou dřevin, včetně dokonce trestně-právní odpovědnosti.

Z knihy je patrný zájem autorů na ochraně dřevin a jejich nadšení pro věc. Jde o knihu přínosnou jak pro praxi veřejné správy, tak pro čtenáře z řad veřejnosti.

Knihy je zamýšlena přednostně jako právní návod, jak správně vykonávat státní správu ve vztahu k ochraně dřevin. Jako právní návod k péči o dřeviny souladné se zákonem však může sloužit také vlastníkům dřevin. Kniha vedle obsahu, seznamu použitých zkratk, předmluvy ředitele Správy Národního parku Šumava a úvodu autorky obsahuje 14 kapitol a závěrem vzory správních úkonů a seznam použité literatury. Převážná část knihy je věnována dřevinám rostoucím mimo les a právní úpravě dané zákonem o ochraně přírody a krajiny, neopomíjí však ani ochranu lesních dřevin.

Autoři se na začátku knihy zabývají prameny a principy právní ochrany dřevin rostoucích mimo les, přičemž jsou zmíněny například spory kolem definice „dřeviny rostoucí mimo les“. Následuje pojednání o ochraně dřevin před poškozením a ničením, ořezy a jinými zásahy, přičemž se autoři zabývají i takovými zajímavými souvislostmi, jako je tvorba soch řezbou do torz stromů.

Ve 3. kapitole se čtenář dočte o povinnosti vlastníků pečovat o dřeviny, jejím vymáhání a právních následcích neplnění. Mimo jiné je zde zmíněna i dříve kontroverzní problematika silniční vegetace v průjezdních úsecích silnic.

Následující kapitola pojednává o zřejmě nejčastěji vykonávané agendě v oblasti ochrany přírody a krajiny, a to o povolování kácení dřevin. O ukládání náhradní výsadby a úvahách o odvozech za pokácení dřeviny se hovoří v navazujících kapitolách 5. Výjimky z povolovacího principu, kácení na oznámení, volné kácení a krajní nouze jsou logicky navazujícím obsahem kapitoly 6. Těmto třem kapitolám od strany 25 po stranu 64, které reflektují právní úpravu danou ustanoveními dvou paragrafů zákona o ochraně přírody a krajiny (§ 8 a 9), je věnována značná část knihy, což svědčí o významnosti a četnosti využívání této právní úpravy. Autoři přitom také poukazují na nedostatky, které se vyskytují v souvislosti s tím, že agenda povolování kácení dřevin je svěřena obecním úřadům, které se

při rozhodování takových věcí dopouštějí základních pochybení a nedodržování předepsaných správních postupů. Na popisu procesních postupů činěných při povolování kácení dřevin je znát praktická zkušenost autorů knihy. Díky zkušenostem autorů je kniha skutečným praktickým průvodcem. Autoři se nevyhýbají ani tak problematickým otázkám, jako je okamžik zahájení řízení o žádosti o pokácení dřeviny, která je ve spoluvlastnictví. Byť přitom nedávají jednoznačnou odpověď, zda kácení dřeviny považovat za významnou či nevýznamnou záležitost týkající se společné věci, potažmo zda se tedy vyžaduje žádost nadpoloviční či dvoutřetinové většiny spoluvlastníků.

Samostatná kapitola se věnuje památným stromům a zvláště chráněným druhům rostlin. Pojednání o kácení dřevin pak pokračuje kapitolou ohledně dotčení dalších zájmů chráněných zákonem o ochraně přírody a krajiny.

O kompetencích – výkonu státní správy v ochraně mimolesních dřevin se lze dočíst v kapitole 9. Autoři zde stručně rekapitulují výčet správních orgánů, které mají kompetence v obecně ochranně dřevin rostoucích mimo les. Vedle obecních úřadů a obecních úřadů obcí s rozšířenou působností jsou to orgány, které vykonávají správu na příslušném zvláště chráněném území. Autoři opět zmínili úskalí, která vyplývají ze svěřených rozhodovacích pravomocí obecním úřadům, zde například také rizika systémové podjatosti, kdy obec je žadatelem a její obecní úřad rozhoduje.

O účasti veřejnosti, právech ekologických spolků, občanů a obcí pojednává kapitola 10. Následující kapitola se jmenuje Prevence a odpovědnost, omezení a zákaz kácení, kontroly, sankce. Dřeviny z pohledu jiných veřejnoprávních předpisů jsou pojaty v kapitole 12 a v kapitole 13 pak z pohledu občanského práva. Obsah těchto kapitol odpovídá jejich názvům.

Ve 14. kapitole věnující se ochraně lesních dřevin je popsána související právní úprava lesního zákona. Na straně 131 se autoři věnují rozhodování orgánu státní správy lesů v pochybnostech o tom, zda jde o pozemky určené k plnění funkcí lesa, přičemž vycházejí z komentáře vydaného k lesnímu zákonu a z judikatury správních soudů dostupné v době vydání knihy. Je zde dále pojednáno o ustanoveních zákona o ochraně přírody a krajiny vztahujících se

i na lesy, potažmo dřeviny v lesích, neboť tyto právní úpravy jsou výslovně propojené odkazy. Autoři neopomněli ani úpravu danou zákonem o České inspekci životního prostředí a její působnosti v ochraně lesa, včetně zdůraznění skutečnosti, že tato inspekce není orgánem státní správy lesů podle lesního zákona, nýbrž má onu speciální právní úpravu a z ní vyplývající postavení v ochraně lesa. Závěrem kapitoly je zmínka o trestněprávní ochraně lesních dřevin podle trestního zákoníku.

Na konci knihy jsou umístěny vzory správních úkonů, a to různých rozhodnutí či usnesení, jakož i například oznámení o zahájení řízení nebo výzvy k odstranění nedostatků podání atd., vše ve vztahu k dané problematice. Jedná se o vzory stručné, ale obsahující nezbytné náležitosti podle správního řádu i odkazy na příslušná ustanovení zákonů souvisejících s danou problematikou. Jelikož je obecně problematické tvořit takové vzory s co nejširším následným uplatněním, lze ocenit odvahu autorů k tomuto počínu. I z těchto vzorů jsou zřejmé praktické zkušenosti autorů. Pro případné použití v praxi pak samozřejmě tyto vzorové dokumenty musí být doplněny o skutečnosti v té které konkrétní věci.

Knihy byla vydána v roce 2016, takže jde o relativně nové dílo, avšak od doby jejího vydání došlo hned k několika změnám příslušných právních předpisů, a to změnám významným, například změny správního trestání, změny u kácení dřevin v souvislosti s dražní dopravou nebo změny povolování kácení dřevin pro účely stavebního záměru, kdy nemá být rozhodováno v samostatném správním řízení, ale má být vydáváno orgánem ochrany přírody závazné stanovisko jako podklad pro stavební úřad. Změny v povolování kácení dřevin pro stavební účely však autoři v knize krátce zmínili coby projednávaný návrh změny zákona a vyjádřili se k nim v poznámce pod čarou na straně 75, jakož i zmínili změny ve správním trestání (údaj o parlamentem schváleném zákoně o odpovědnosti za přestupky a řízení o nich na straně 92) a změny u kácení dřevin v souvislosti s dražní dopravou (širší pojednání o návrhu změny zákona na stranách 106 a 107). Díky informovanosti autorů o zamýšlených změnách zákona a jejich zohlednění je kniha přes legislativní změny stále aktuální, i když ze samotného charakteru publikace, která nese ve svém názvu označení „praktický průvodce“, vyplývá náchylnost k rychlému

zastarávání v důsledku změn právní úpravy. Zohlednění probíhajícího legislativního procesu však svědčí o zájmu autorů o danou problematiku a jejich informovanosti, potažmo erudovanosti.

Celkově lze uzavřít, že jde o přínosnou knihu, která se zabývá problematikou právních vztahů k dřevinám komplexně. Kniha může být nápomocna jak příslušným správním orgánům, tak vlastníkům dřevin.

Aleš Sova

Summary

Vrška T.: Inevitability of Applying the QSF Principle in Forest Specially Protected Areas in the Czech Republic

In 2018, in the Year of the Czech Primeval/Virgin Forests we celebrate the first declaration of protection in primary/virgin forest-like growths, namely the Žofín/Sophien Primeval/Virgin Forest (1838) and the Boubín/Kubany Primeval/Virgin Forest (1858). Thus, they are among the world’s oldest protected areas. The question on how we are going to protect them has been crucial at present. When seeking for answering the question it is necessary to clearly define the targets and goals. Do we want to allow e.g. sharp changes in woody plant composition towards maintain ecosystem processes and establishing “new” forests? In primeval/virgin forest-like Specially Protected Areas, the QSF, i.e. Quietness, Shelter & Feeding for game species, particularly ungulates, should be applied. At present, only 1.2 % of forests can be classified as natural in the Czech Republic (Adam & Vrška 2009). These ate most often growths in primeval/virgin forest-like Specially Protected Areas and in particular, areas in the National Parks´ Zone I. Within the above growths including consolidates cultural forests, spontaneous development has been used to be declared a priority. Thus, we have more space for active management and maintaining the state determined and conditioned by humans, than spontaneous process conservation and preservation.

Šafař J.: Water Depth of 404 Meters but the Bottom Has Not Been Reached Yet...

The Hranice Karst (Central Moravia) is a relatively small are (approx. 5.5 x 4 kilometres) but of great importance. It consists of Devo-

nian and Lower Carboniferous limestones of the Macocha/Stepmother Abyss and Lišeň formation located south and east of the town of Hranice. In total, there have been 29 caves registered in the area. The Zbrašov Aragonite Caves on the left bank of the Bečva River and the Hranice Abyss in the Hůrka u Hranic National Nature Reserve on the right bank are the most popular karst phenome there. The depth confirmed in the Hranice Abyss Water Hole is 404 metres under the water level but the bottom has not been reached yet. Due to the above depth, the Hranice Abyss is the deepest flooded pit cave all over the world.

Chlapek J. & Servus M.: The European Spruce Bark Beetle Plague in the Jeseníky Mts. Foothills as Seen by Nature Conservation

Since the 1990s, we have been more and more often meeting the term “Norway spruce dieback and decline” not only in northern Moravia, but also in neighbouring regions in Poland and Slovakia. The drivers of the process have been known: the European spruce bark beetle (*Ips typographus*) is a final factor. The beetle’s plague was supported by the extreme dry growing season in the Nízký Jeseník Mts. in 2015. Annually, some hundreds of hectares of clearings, barrens and other open space newly appear there. In 2006, the timber volume from cuttings due to bark beetle plague reached almost 2 million cubic metres and the data for 2017 are very similar. Moreover, from a nature conservation point of view, the phenomenon should be a challenge for making forest growths healthier, comeback of the woody plants which should be there due to their ecological requirements instead of recently planted spruce plantations/monocultures as well as many wild plant and animal species related to the former. Even taking into account all the environmental risks related to soil erosion and temporarily decreasing water retention, big worries about European spruce bark beetle plagues are not appropriate.

Pešout P., Hlaváč V. & Chobot K.: Conserving Habitats Inhabited by Threatened Species through Land-use/Territorial Planning (I). Land-use Limits for Nature Conservation Purposes

In the Czech Republic, species protection has traditionally been based mainly on pro-

tecting wildlife individuals and parts of species distribution ranges located in protected areas. Nevertheless, long-term viability in most of the threatened species cannot be provided only by using a protected area network and protecting individuals of the above species in the non-reserved landscape outside protected areas is not an effective tool to ensure for a long time their occurrence in the Czech Republic’s landscape. There have been efforts to change the respective legislation for many years aiming at shifting it to habitat protection, conservation and management: the task have repeatedly been included in various national strategies and policies, last time in the updated National Biodiversity Strategy of the Czech Republic 2016-2025 (2016). Moreover, such a change in the legislation for species protection has been a long-lasting procedure. Therefore, it is necessary to apply in the field general nature conservation tools, incentive measures (particularly within the EU Common Agricultural Policy, CAP) and tools setting land-use. The main tool to control land-use is land-use/territorial planning procedure across the country.

Čermák P., Mikita R. & Kadavý J.: Climate Change and Norway Spruce Management. The Brdy Highlands as a Model Area

Since 1990, studies on changes in climate parameters and their effects on plants (Možný et al. 2009; Brázdil et al. 2009; Hlavinka et al. 2009; Pretel 2012) have demonstrated that higher temperatures and higher evapotranspiration together with early beginning of the growing season cause quicker water source depletion in soils (Trnka et al. 2015). Spring and summer droughts demonstrably limit growth in plants. At the same time, they can pose a threat to forest stability and health. The most vulnerable are Norway spruce growths. Modelling future climate conditions for woody species planting using multivariate statistical analysis Random Forest suggests the possible development in spruce forests in the Brdy Highlands (Central Bohemia). Based on the above study, it can be predicted that in 2060, there shall be favourable conditions for oaks, partially favourable for beeches, but totally unsuitable for Norway spruces in the study area.

Větrovcová J.: Results of the Last Eurasian Otter Mapping and of the Long-term Monitoring the Selected Areas by Winter Tracking

According to the approved Management Plan (Poledník et al. 2009), the Eurasian Otter (*Lutra lutra*) population has been monitored by various methods providing different data which can be used for various purposes. The article focuses on results of the otter’s national-wide mapping and estimations of numbers by winter tracking carried out on 2,492 points in 2016. The data are presented in the context of often debated otter’s predation in trout waters. It is clear that otters in numbers found are not able to decimate trout and grayling populations in trout stocking streams and salmonid fishing grounds in the Czech Republic.

Havíra M. & Čada V.: The European Spruce Bark Beetle in Mountain Spruce Forests – A Threat or a Challenge?

The article presents important information on the European spruce bark beetle (*Ips typographus*) managed in natural spruce forests in the Jeseníky Mts. (northern Moravia), having been mostly strictly protected. Moreover, there are fears that they can be lost due to the spruce bark beetle plague. When managing the natural mountain forest we should avoid visions on its future structure, which processes can be there and which woody species composition shall be there in the next two or three centuries. From a long-term point of view, disturbance itself is a certain type of future investments. In the upshot, nature itself shall manage everything: it has after all been showing to us the fact yet. In the context of the current knowledge on natural mountain forests and their present state in the Jeseníky Mts. it is evident that possible European spruce bark beetle plague will not pose a disaster but on the contrary a challenge for even broader developments in the current primeval/virgin forest-like structures and patterns.

Karlíková Z., Šálek M. & Klvaňová A.: The Little Owl – The Bird of the Year in 2018
The Little owl (*Athene noctua*) is a biological diversity indicator as well as that of healthy farmland. Only in the early 20th century the bird had been the most common owl in what

is now the Czech Republic. The landscape mosaic of various habitats, e.g. grazed sites with patches covered with tall grass, shrubs and trees provides an ideal habitat for a huge range of wild animal species and thus a rich food supply for little owls. Moreover, dramatic changes that have influenced the landscape and the countryside in the Czech Republic are followed by a sad story of little owls in the past few decades. In the agricultural landscape in the Czech Republic, its diversity as well as the Little owl itself have disappeared. The owl’s remnant populations are supported by erecting and putting up nest boxes, appropriate management in the vicinity of nest sites and removing technological and infrastructural traps. Therefore, the 2018 Bird of the Year campaign aims at searching for such traps and at their removing. Because being curious and living close to humans, little owls earned unfairly and wrongly disrepute as bad news and or even death messengers. In the fact, they have currently been threatened themselves with extinction. If we do not change an approach to using the landscape, the Little owl soon disappears forever from the Czech Republic.

Pospíšil T.: The State of the Art in Norway Spruce Growth Dieback and Decline and European Spruce Bark Beetle Plague as Seen by the Forests of the Czech Republic, State Enterprise. Such a Climate Change Has Never Been Experienced by Foresters and Farmers in the Czech Republic Yet

Current weather fluctuations are called climate change by some people, while other suggest that the changes in the fact are a periodically repeated transient phase, and therefore, it is not necessary to become alarmed by the process. Anyway, it is more than clear that in nature, such huge changes have been occurring which have never been experienced by foresters, farmers and nature conservationists. In the Czech Republic, the impact of the change has been the most profoundly reflected in water management and in the state of forests: the latter suffer from bark beetle plague in northern Moravia. At present, it is necessary to develop and implement a strategy or a policy maximally slowing deforestation. Thus, we can get more time to establish forest growths displaying high species, space and age diversity. Only a rich mixture of coniferous and broad-leaved decidu-

ous woody plants of various age ensures that forests shall be more healthy and resistant and resilient against various external natural drivers.

Jelínková J., Plesník J. & Pelc F. : Is the Giraffe Really Threatened with Extinction? Should It Be Protected by the CITES?

Earth's tallest land mammal, the Giraffe, is now globally threatened with extinction, according to the 2016 update to the IUCN Red List of Threatened Species. Over the last 30 years, giraffe numbers have dropped by 40 percent across the globe: habitat loss, civil unrest and illegal hunting have decimated the population. There now are less than 100,000 animals left throughout the continent, with notable declines in East and Central Africa. However, as a positive, populations are increasing in Southern and West Africa. Thus, the status of the Giraffe in the wild has recently been elevated from an IUCN classification of “Least Concern” to that of being “Vulnerable”. Researchers previously split giraffes into several, most often nine subspecies on the basis of their coat patterns and where they lived. Closer inspection of their genes, however, reveals that giraffes should actually be divided into four distinct lineages that do not interbreed in the wild, i.e. species. The finding could alter how conservationists protect and manage these charismatic sub-Saharan animals.

The giraffe was given international protection under the Convention on the Conservation of Migratory Species of Wild Animals (CMS), also known as the Bonn Convention, at the 12th Meeting of the Conference of the Parties to the CMS held in Manila, the Philippines, in October 2017. Thus, with a listing on CMS Appendix II, the Giraffe has for the first time been receiving protection under an international treaty with a listing on CMS Appendix II. The Nature Conservation Agency of the Czech Republic, a national CITES (Convention on International Trade in Endangered Species of Wild Fauna and Flora) Scientific Authority, has started to gather data for giraffe’s possible protection under the CITES. The EU Member States have been debating the issue including applying the precautionary principle. Some giraffe’s populations threatened by poaching and consequent trade shall benefit from other international protection.

Kontakty na autory

Vojtěch Čada

Česká zemědělská univerzita v Praze
Fakulta lesnická a dřevařská
katedra ekologie lesa
cada@fld.czu.cz

Petr Čermák

Mendelova univerzita v Brně, LDF
Ústav ochrany lesů a myslivosti
petr.cermak@mendelu.cz

Vladimír Dolejský

MŽP ČR, náměstek ministra
ředitel sekce ochrany přírody a krajiny
vladimir.dolejsky@mzp.cz

Jitka Dvořáková

AOPK ČR
samostatné právní oddělení pro veřejnou správu
jitka.dvorakova@nature.cz

Miroslav Havira

AOPK ČR, RP Olomoucko
oddělení SCHKO Jeseníky
miroslav.havira@nature.cz

Václav Hlaváč

AOPK ČR, RP SCHKO Žďárské vrchy
ředitel regionálního pracoviště
vaclav.hlavac@nature.cz

Jakub Hruška

Česká geologická služba
a Ústav pro výzkum globální změny AV ČR
jakub.hruska@geology.cz

Jindřich Chlapek

AOPK ČR, RP Olomoucko
oddělení SCHKO Jeseníky
jindrich.chlapek@nature.cz

Karel Chobot

AOPK ČR
ředitel odboru monitoringu biodiverzity
karel.chobot@nature.cz

Jindřiška Jelínková

AOPK ČR
vedoucí oddělení mezinárodní spolupráce
jindriska.jelinkova@nature.cz

Jan Kadavý

Mendelova univerzita v Brně, LDF
Ústav hospodářské úpravy lesů a aplikované
geoinformatiky
kadavy@mendelu.cz

Zuzana Karlíková

Česká společnost ornitologická
karlikova@birdlife.cz

Alena Klvaňová

Česká společnost ornitologická
šéfredaktorka časopisu ptačí svět
klvanova@birdlife.cz

Tomáš Mikita

Mendelova univerzita v Brně, LDF
Ústav hospodářské úpravy lesů a aplikované
geoinformatiky
tomas.mikita@gmail.com

Jan Moravec

Kancelář ÚVR ČSOP
jan.moravec@csop.cz

František Pelc

AOPK ČR
ředitel
frantisek.pelc@nature.cz

Pavel Pešout

AOPK ČR
ředitel sekce ochrany přírody a krajiny
pavel.pesout@nature.cz

Jan Plesník

AOPK ČR
oddělení mezinárodní spolupráce
jan.plesnik@nature.cz

Tomáš Pospíšil

Lesy České republiky, s.p.
ředitel Úseku lesního a vodního hospodářství
tomas.pospisil@lesy.cz

Libor Sedláček

AOPK ČR
oddělení obecné ochrany přírody
libor.sedlacek@nature.cz

Michal Servus

AOPK ČR, RP Olomoucko
ředitel odboru
michal.servus@nature.cz

Aleš Sova

Krajský úřad Moravskoslezského kraje
odbor životního prostředí a zemědělství
sova@msk.cz

Jiří Šafář

AOPK ČR
RP Olomoucko
jiri.safar@nature.cz

Martin Šálek

Česká společnost ornitologická
salek@birdlife.cz

Jitka Větrovcová

AOPK ČR
oddělení druhové ochrany živočichů
jitka.vetrovcova@nature.cz

Mojmír Vlašín

Ekologický institut Veronica
mojmir.vlasin@veronica.cz

Tomáš Vrška

VÚKOZ, v.v.i.
vedoucí odboru ekologie lesa
tomas.vraska@vukoz.cz